

Alle skal med

Taler
Martin Kolberg

Dato
1 mai 2007

Sted
Folldal

1 Kamerater - kjære venner.

Gratulerer med dagen!

5 Og tusen takk for invitasjonen til å feire denne 1. mai-dagen her med dere.

At det i år er 100 års jubileum for det første 1. mai-toget i Folldal er et imponerende og viktig jubileum. Og det er derfor med en stor grad av ydmykhet jeg står her i dag. Ydmykhet overfor de viktige kampene som har vært
10 kjempet, og de viktige temaene som har vært løftet, i løpet av disse 100 årene med markering av arbeidernes dag.

Som i mange andre små samfunn der arbeiderbevegelsen har stått sterkt har Folldal vært preget av at det har vært et gruvesamfunn - og det er kanskje ikke så
15 rart at det var i 1907, året etter at gruva åpnet igjen, at det første 1. mai-toget gikk av stabelen. 1. mai dagen har sin forankring i industri og gruve og anleggsdriften.

Kravet den gang -og i flere år før og etter - var 8 timers arbeidsdag. Som så
20 mange andre viktige saker for arbeiderbevegelsen har denne saken først blitt presentert gjennom store arrangementer og manifestasjoner på denne dagen. 1. mai har vært og er av stor betydning for norsk demokrati. Fordi dagen gir oss folkelig forankring for de sakene som gjør det bedre for folk. Dagen peker ut retningen. Dette at 1. mai-dagen har vært brukt på denne måten er det viktig at
25 vi tenker tilbake på - og tar med oss i de sakene som nå er viktige, og som vi ønsker å kjempe igjennom.

Vi har valgt "Alle skal med" som årets 1. maiparole. Det er ikke uten grunn. For selv om Norge er et godt land å bo i, så er det noen som står utenfor

fellesskapene. Vi har for mange utenfor arbeidslivet. Vi ser at noen faller utenfor i skolen. Vi vet at for mange opplever ensomhet og isolasjon.

Dette er det vår oppgave å gjøre noe med.

35

Vårt mål er et samfunn der alle trengs og hvor alle føler seg velkomne. Parolen "alle skal med" sier noe fundamentalt om vår ideologi, og vår plattform for hvordan vi ønsker å forme samfunnet. Det skal være plass til alle rundt bordet.

40 "Alle skal med" handler om å skape et samfunn for alle. Det handler om å styrke fellesskapet og gjøre det mer åpent og inkluderende. Og det handler om solidaritet med de som i dag står utenfor. Visjonen om at "alle skal med" er en visjon om et samfunn bygget på rettferdighet og fellesskap.

45 Det er den motsatte visjonen av den Siv Jensen fra Fremskrittspartiet formulerte, når hun deltok i en debatt i Holmgang i forrige uke. Da sa hun at: "vi kan jo ikke lage systemer som baserer seg på de få som faller utenfor. Vi må lage systemer som baserer seg på tillit til at folk klarer seg selv." Klarere kan ikke forskjellene på Frp og oss synliggjøres. Forskjellen på et liberalistisk parti, som
50 mener folk må være sin egen lykkes smed, og oss som ønsker et samfunn der vi tar ansvar for fellesskapet.

"Alle skal med" handler om de store grunnleggende forskjellene i politikken, og det handler om de viktigste tingene i hverdagen for oss alle.

55

"Individuell frihet er vår frihet"

60 "Arbeid til alle" Nygårdsvold

Ikke minst handler det om at alle skal ha en jobb å gå til. I dag har vi rekordlav arbeidsledighet. Langt på vei har vi lyktes i å skape arbeid til alle. Det har aldri vært flere sysselsatte i Norge. Ledigheten har ikke vært lavere på nær 20 år. Det
65 er over 80.000 flere i arbeid nå enn da den rød-grønne regjeringen tok over.

Det er en viktig seier for oss! Ingen oppgave er viktigere for arbeiderbevegelsen. Vi vet hvordan arbeid skaper inntekt og trygghet for den enkelte og for

70 familiene deres. Vi vet også hvordan arbeid er det viktigste virkemiddelet for å unngå fattigdom.

Også på andre måter har vi satt norske arbeidstakere i sentrum siden regjeringsskiftet. Vi skal ikke glemme hvordan høyrepartiene drev gjennom
75 liberalisering av arbeidsmiljøloven. Det er nok å nevne stikkordene midlertidige ansettelser og mer overtid. Dette slo vi tilbake straks vi satte bena i regjeringskontorene.

Men selv om det går bra i næringsliv og økonomi, så går det ikke bra for alle.
80 Fortsatt er mange langt fra arbeidsmarkedet. Altfor ofte har de utenlandsk bakgrunn. En del eldre har blitt slitt ut i arbeidslivet. Andre lever med en funksjonshemming, med sykdom eller psykiske problemer. Derfor har vi nå fokus på at alle skal med - også i arbeidslivet. Mange av de som er utenfor arbeidsmarkedet ønsker å arbeide. Kanskje ikke full stilling, men så mye som de
85 kan. Vi trenger alle.

Derfor må vi også gjøre skolen bedre. Lik rett til utdanning uavhengig av kjønn, bosted og bakgrunn vil alltid være grunnprinsippet i skolepolitikken. Men vi har trodd at skolen har vært bedre til å utjevne forskjeller enn hva den i virkeligheten
90 har vært. Norge er blant de vestlige landene der foreldrenes utdanning i størst grad gjenspeiler skoleprestasjonene hos ungene våre. Den norske fellesskolen er ikke fellesskole nok, så lenge vi ikke klarer å utjevne disse forskjellene.

Derfor er en av Arbeiderpartiets viktigste saker frem mot kommunevalget til
95 høsten at alle skal få mer kunnskap i norsk skole. Vi ønsker å utvide timetallet og gjennomføre en utvidet skoledag på småskoletrinnet. Vi ønsker en sterkere innsats mot frafall i videregående skole. Og vi skal sørge for en mer tilrettelagt opplæring også for de som ikke er så teoretisk anlagt.

100 Vi kåres stadig til et av verdens best land å bo i. Levealderen øker og det er et adelsmerke for Norge som nasjon. Mange eldre er friske og har aktive liv, mens andre trenger pleie og omsorg.

Gjennom de to statsbudsjettene vi har hatt anledning til å legge fram etter
105 regjeringsskiftet, har vi satt velferd først. Uten en sterk offentlig sektor, vil tjenestetilbudet kunne avhenge av den enkeltes lommebok. Slik vil vi ikke ha det. Vi vil ikke at eldreomsorgen skal bli industri! Lommebok og marked skal

ikke bestemme hvordan de eldre skal ha det!

110

Vi ønsker oss en videreutvikling av en god offentlig omsorg - for alle.

En av de klareste skillelinjene i dagens politiske Norge går mellom de som mener vi skal bygge på fellesskapsløsningene og de som mener vi skal la markedet styre.

115

Høyresiden vil gjøre butikk og marked også av omsorgen for våre eldste. I Oslo jubler Høyres byrådsleder Erling Lae over at private gir et bedre tilbud enn det hans egen kommune klarer å gi. Tenk litt på det. Det han jubler over, er at den kommunen han selv leder gir et for dårlig tilbud.

120

Sammen med Aftenposten og Høyres ordfører kandidat i Oslo har han besøkt et privat drevet sykehjem, og er så imponert - fordi det er blomster på bordene.

Spørsmålet er hvorfor i all verden Erling Lae ikke sørger for at det er blomster på bordene ved de sykehjemmene kommunen selv driver? I fjor fikk 278 eldre i

125

Oslo avslag på sykehjemsplass. Vi vet at flere bydeler har kuttet ned på hjemmehjelpstilbudet. Så innfører de noe som de kaller for "fritt brukervalg" - og tror at det løser problemene. Men det eneste de eldre får velge, er hvilken firmalogo som skal stå på klærne til de som kommer.

130

Så skal noen ha det til at dette betyr at Arbeiderpartiet er i mot mangfold. Det er vi selvsagt ikke. Arbeiderpartiet er sterke tilhengere av mangfold og valgmuligheter i eldreomsorgen. Vi vil ha mer individuell tilpassing og mindre standardisering. Vi vil at eldre som mottar hjemmetjenester skal ha faste

135

hjemmehjelper. Uten stoppeklokke. Fordi det er helt uholdbart at folk stadig skal oppleve at nye og ukjente folk kommer inn i deres egne hjem. Og vi vil ha et godt og tett samarbeid med frivillige organisasjoner som gjør en kjempejobb i omsorgsarbeidet over hele landet.

140

Men vi sier nei til Høyres kommersialisering. Fordi vi er kraftig imot en utvikling av et klasseskille i eldreomsorgen under dekke av begrepet mangfold. Og vi tror rett og slett ikke at absolutt alle områder egner seg for marked og konkurranse. Høyres forståelse av mangfold er ikke annet enn at lommeboka skal bestemme. Det skal vi avvise. Ingen skal miste plassen sin eller tilbudet sitt.

145

Men vi vil satse på å gjøre den offentlige omsorgen bedre.

I Oslo har den største frivillige aktøren - Kirkens Bymisjon - trukket seg fra konkurranseordningen. Og de er sterkt kritiske til systemet. De sier at: "Vår
150 beslutning om ikke lenger å være hjemmetjenesteleverandør er begrunnet i frykten for å måtte utføre tjenester som ligger under et akseptabelt minimumsnivå. Vi ønsker ikke å medvirke til en hjemmetjeneste som i praksis bygges ned, der hjemmeboende eldre og andre ikke får den hjelpen de trenger."

155 Men det bekymrer ikke Høyre. Og det bekymrer ikke Fremskrittspartiet, som er de som har ansvaret for eldreomsorgen i byen. For disse partiene ser bare et nytt område der markedskreftenes lover om tilbud og etterspørsel kan styre. Og de jubler hver gang andre enn kommunen selv vinner konkurransen - i stedet for å gjøre det offentlige tilbudet bedre.

160 Når alle skal med, handler ikke det bare om oss som lever i dag. Det handler også om de senere generasjoner. Derfor handler det nå ikke minst om at vi må ta klimaproblemene på alvor.

165 For 20 år siden gikk Arbeiderpartiet og Gro Harlem Brundtland i front i bevisstgjøringen av verden rundt miljøproblemene. Nå er det igjen tid for at vi setter oss i førersetet. Klimatrusselen er vår tids største trussel. Mens forrige generasjon av unge fryktet atomvåpnene og kjernefysisk ragnarok, frykter dagens unge global oppvarming og en klimamessig katastrofe. Med all mulig
170 grunn.

For endringene er i ferd med å skje. De 20 varmeste årene som noen gang er målt, har vært de siste 25 årene. Enhver økning i temperaturen vil påvirke den økologiske balansen, men forskerne anslår at dersom temperaturen øker med mer
175 enn to grader, det er da det virkelig begynner å bli farlig. Økte temperaturer kan gi store folkevandringer fordi havet stiger. Halvparten av verdens befolkning bor nærmere kysten enn fem mil. Vi må regne med villere, våtere og varmere vær i Norge.

180 Men Norge er ikke blant de mest utsatte. Bangladesh er blant de landene som vil rammes hardest av klimaendringer. Når Himalayabreene smelter vil landet først oversvømmes - deretter rammes av vannmangel. I Indonesia frykter de at 2000 av landets 18 000 øyer vil forsvinne når havet stiger. Også klimaproblemene vil ramme de fattigste landene hardest.

185

I den siste rapporten fra FNs klimapanel har 2 500 vitenskapsfolk kommet fram til en omforent konklusjon: Med 90 prosent sikkerhet kan de nå slå fast at menneskeskapte utslipp av klimagasser skaper global oppvarming. Det er
190 fullstendig uansvarlig å velge å tro at forskerne tar feil.

Allikevel finnes det i Norge et stort parti som setter store spørsmålstegn ved konklusjonene til FNs klimapanel, nemlig Frp. Klimatrusselen er alvorlig, den er menneskeskapt og reell. Tross dette velger et av Norges største parti en linje
195 hvor de prøver å så tvil om de overveldende resultatene. Det er mer enn oppsiktsvekkende! Det er kanskje det mest uansvarlige vi noensinne har vært vitne til i norsk politikk

Norge skal være et foregangsland. Vi skal gjøre en betydelig innsats for å få ned utslippene i vårt eget land.
200

Vi skal blant annet investere flere milliarder kroner for å utvikle et fullskala renseanlegg for CO₂ fra gasskraftverket på Mongstad. Det er viktig fordi vi får ned utslippene fra Mongstad, men den virkelige store effekten av denne
205 investeringen kommer dersom vi lykkes med å utvikle bedre teknologi, som i neste omgang kan brukes på kraftverk rundt om i verden.

Vi skal videre innføre et nytt system med utslippskvoter fra industrien, fordoble støtten til fornybar energi, og fortsette å økte investeringene i
210 kollektivtransport. Avgiftene skal legges om i miljøvennlig retning.

Samtidig skal Norge gjøre en innsats for å redusere utslippene i andre land. Det er i tråd med Kyoto-avtalen at land kan gå sammen om å redusere utslippene. Da får vi enklere til større utslippskutt. Vi skal betale for rensing i andre land -
215 ikke for å spare penger, men for å få mye større reduksjoner enn om all innsats ble gjort hjemme!

Og vi i Norge skal være villige til å påta oss større forpliktelser enn vi har gjort til nå. Arbeiderpartiet har derfor vedtatt forpliktende mål for vår klimapolitikk
220 framover. Fram til 2012 skal vi skjerpe Norges Kyotoforpliktelser med 10 prosent.

Fram til 2020 påtar vi oss en forpliktelse om å kutte utslippene av klimagasser tilsvarende 30 prosent av Norges utslipp.

Men det er ikke nok.

230 Innen 2050 skal vi derfor bli "karbonnøytrale". Det betyr ikke at det skal bli null utslipp i det enkelte land. Men det betyr at for hvert eneste tonn klimagasser som slippes ut, skal det sørges for tilsvarende lavere utslipp et annet sted. Dermed blir summen av utslipp null.

235 Klimaproblemene er enda et eksempel på at vår tids utfordringer bare kan løses i fellesskap. Vi kan ikke overlate til markedet og den frie konkurransen å løse dette for oss.

240 Et annet stort, globalt spørsmål som jeg vil at arbeiderbevegelsen skal stå i front og forsvare, er spørsmålet om vårt flerkulturelle samfunn. Vi står overfor en utfordring som angår hele samfunnet. Det handler om demokrati og klassekamp.

245 I hele vår historie har vårt mål vært å heve arbeiderklassen fra armød til velstand, og det har vi langt på vei lyktes med. Men nå er vi i ferd med å se fremveksten av det som kan bli en ny underklasse i Norge. Dette kan vi ikke akseptere! Hele vår historie har handlet om å arbeide mot klasseforskjeller. Det skal vi også gjøre nå.

250 Jeg sier derfor klart og tydelig, at Arbeiderpartiet sier et klart JA til det flerkulturelle Norge. Det er bra for Norge. At vi blir mer mangfoldige. Mer mangfold gir nye impulser. Vi får økt forståelse for andre land og kulturer. Vi får kunnskap og erfaringer som kan bidra til nytenkning i samfunnet og i næringsutviklingen. Og vi får folk som kan jobbe og skape verdier i ei tid hvor mangel på arbeidskraft kan bli et større og større problem.

255 Men det er også en selvsagt ting at rettferdighet, likestilling og frihet fra diskriminering skal gjelde alle som bor i Norge. Arbeiderbevegelsen har alltid sloss mot de reaksjonære kreftene i samfunnet. Enten de reaksjonære kreftene er etnisk norske eller har innvandrerbakgrunn sloss vi mot undertrykking av kvinner og barn, eller utstøting av homofile. Vi stiller de samme kravene til alle,
260 og utelater ikke deler av befolkningen. Noe annet ville være feigt og et svik mot våre grunnverdier.

Før forrige valgkamp sa vi at vi gikk til valg på et nytt flertall - en ny kurs.

265 Bondevik-regjeringen måtte fjernes. Det gjorde velgerne. Hvorfor? De avviste høyrepartienes filosofi: At samfunnet er bra, selv om det ikke er plass til alle rundt bordet.

Budskapet til Erna Solberg var at svekkede fellesskap og mer privatisering er bra
270 for folket. Mer for hver krone, sa hun og sulteforet kommunen slik at barnehageutbygging bremsset opp, og det ikke ble utvikling i eldreomsorgen.

Men hva hører vi nå? Bare den store stillheten. Ikke et ord om privatisering. Og
ingen høyrestyrte kommuner, inklusive de der Fremskrittspartiet har
275 ordføreren, har sendt tilbake en krone av de fantastiske 13 milliarder vår regjering har styrket kommuneøkonomien med. Så de kunne brukt 13 milliarder til skattelettelser, slik de faktisk lovet og gikk til valg på. Men det har de ikke gjort.

280 Hvorfor har de ikke gjort det? Hadde de gjort det, hadde det i det minste vært en respektabel logikk i høyresidens politikk. Men hør: Høyrepartiene driver med et systematisk politisk dobbeltspill. Derfor gjør de det ikke. Derfor den store stillheten.

285 De sier: Fellesskapet står i veien for deg. Men de forsvarer aldri eller forteller aldri hva svekkede fellesskap vil bety: Reduserte muligheter til å leve et trygt liv i et trygt samfunn.

Det er dette kommunevalgkampen, og valget til høsten handler om.

290

Og jeg har sagt det før, men jeg sier det igjen: Fagbevegelsen, fagbevegelsen, fagbevegelsen!

På denne dagen, som er vår felles markeringsdag, syns jeg det er viktig å trekke
295 frem både det historiske samarbeidet mellom fagbevegelsen og Arbeiderpartiet - med alt det har ført til. Og dagens nære relasjoner mellom de to organisasjonene.

Det er i dette samarbeidet vi henter styrken til å kunne sikre arbeidstakernes
300 rettigheter i dette landet. Det er dette som gjør oss til arbeidstakernes parti.

I forrige valgkamp var fagbevegelsens innsats sentral for at det gikk som det

gikk. Og valgseieren var viktig for å ivareta arbeidstakernes interesser. For hva
305 står de for, disse partiene som styrte før forrige valg?

La meg her si noen ord om partiet Fremskrittspartiets holdninger til norske
lønnstakere: Hovedavtalen ble inngått i 1935. Det betyr at den er 72 år i år.

310 I sitt prinsipp og handlingsprogram skriver Frp om hovedavtalen:

Fremskrittspartiet mener at sysselsettingen i hovedsak må konsentreres om
verdiskapende arbeid. Et fritt arbeidsmarked fungerer ikke godt nok så lenge
monopolnignende organisasjoner inngår avtaler sentralt for arbeidstakere og
315 arbeidsgivere. Arbeids-, lønns- og ansettelsesavtaler fungerer best dersom disse
oppnås ved enighet mellom arbeidstakerne og arbeidsgiverne i den enkelte
bedrift. Et slikt system vil bidra til at mange bedrifter kan unngå konkurs i
nedgangstider fordi det også vil være i de ansattes interesse å bidra til dette
gjennom midlertidige endringer av lønns- og arbeidsbetingelser.

320

Dette er et svært alvorlig angrep på arbeidstakernes rettigheter. Hadde dette blitt
gjennomført hadde arbeidstakernes rettigheter i dette landet blitt satt mange år
tilbake. Og viktige seire for fagbevegelsen hadde gått tapt.

325 Den flerkulturelle utviklingen vi ser i Norge henger også tett sammen med den
utviklingen vi ser internasjonalt. Og den knytter an til vårt globale ansvar.
Arbeiderbevegelsens første pionerer, modige kvinner og menn, de som sto midt
oppe i en hard historisk kamp for rettigheter, menneskeverd og demokrati - de
var de første til å si at denne kampen ikke kunne begrenses til Norge. De løftet
330 blikket. Martin Tranmæl sa en gang: "Vi skal stå med beina plantet i norsk jord,
men med blikket vendt mot verden." Det må være vår rettesnor også i dag.

Derfor er årets 1.mai parole "Alle skal med" ikke begrenset til mennesker som
bor i Norge. Sosialdemokratiets drøm har aldri vært en drøm med forbehold,
335 det er en drøm som omfatter alle.

"Historien om egget"

Derfor er vi en sterk støttespiller for en internasjonal rettsorden, slik at det ikke
340 er den sterkeste rett som gjelder. Alle må bidra dersom alle skal med. Norge skal
lede an. Med vår rikdom har vi et spesielt ansvar.

(Vi har også et ansvar som enkeltmennesker, og i dag kan dere blant annet støtte
345 Norsk Folkehjelp og LOs innsamlingsaksjon "Dugnad for Palestina". [er det
ikke bøsse der du er, kan folk ringe 820 44 750 som gir kr 175,-].)

Kjære venner.

350 Det er i år 60 år siden 1. mai ble offentlig høytidsdag og lovfestet fridag i Norge.
Vi feirer denne dagen i stolthet over historien. -og i utålmodighet over alt det
uløste. I Norge og i verden. Vi kjemper for et samfunn hvor alle er med, og hvor
det ikke er lommeboka som bestemmer hvem som skal lykkes og ikke. Hvor det
er mer rettferdighet og fellesskap. En verden hvor ingen undertrykkes eller
355 forfølges på grunn av meninger og tro. Lokalsamfunn, et land og en verden der
alle skal med.

Gratulerer med dagen!

360 **Kilde**
www.dna.no

Emner
1. mai-tale, Partipolitikk, Solidaritet

365 **URI**
<https://www.virksommeord.no/tale/alle-skal-med-2108>

370

375

380